

ЗМІСТ

Секція 1. Проблеми нормативно-правового регулювання національної безпеки в Україні

Басанська Н. В. ОХОРОНА ТА ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	8
Берендєєва А. І. ДОБРОВІЛЬНА ПОЖЕЖНА ОХОРОНА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	16
Білека А. А. ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	26
Брайченко С. М. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЯК ЗАВЕРШАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СТАДІЇ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ОСОБИ.....	34
Грибенюк Г. С., Журбинський Д. А., Тарасенко А. В., Черницький В. О., Конельська А. А. ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ІЗ ЗОНИ АТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ	39
Денисова А. В., Гомон Д. О. РЕФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ В УКРАЇНІ.....	46
Засулько С. С. ПОНЯТТЯ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОЇ КАТЕГОРІЇ.....	54
Зеленський С. М. ТЕОРЕТИЧНЕ І ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПТУ СПРАВЕДЛИВОСТІ У ХАРАКТЕРИСТИЦІ ОСНОВНИХ ТИПІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	66
Карагіоз Р. С. ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА ЯК ГОЛОВНА РУЙНІВНА СИЛА ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	72
Кириченко О. В., Обрусна С. Ю., Мотрічук Р. Б. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОЗАСТОСОВЧИХ НОРМ ПРЕВЕНТИВНОГО ХАРАКТЕРУ, ЩО ВЖИВАЮТЬСЯ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ У СФЕРІ ПОЖЕЖНОЇ, ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	80
Ковальчук А. Ю. СПІВПРАЦЯ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ У ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	89
Корнієнко М. В. ІСТОРИКО-СУТНІСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ НАСИЛЬСТВА СТОСОВНО МАЛОЛІТНІХ.....	97
Корнієнко М. В., Іщук Б. М. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ, ОТРИМАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ В УКРАЇНІ ТА В КРАЇНАХ ЄВРОПИ	104
Кубаєнко А. В. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОВІРИ ДО ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	111

Пендюра М. М., Старицька О. О., Тихомиров Д. О. ОФІЦІЙНЕ ТЛУМАЧЕННЯ ТА КОНКРЕТИЗАЦІЯ ПРАВА: ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ	118
Плужнік О. І. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ТА КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ	124
Чернявський А. Л. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗАБРУДНЕННЯ МОРЯ НАФТОЮ	134

**Секція 2. Організаційно-управлінське забезпечення діяльності
Єдиної державної системи цивільного захисту**

Горбаченко Ю. М. ЧИННИКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЗАКОННОСТІ ТА СЛУЖБОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОРГАНАХ ТА ПІДРОЗДІЛАХ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	146
Грибенюк Г. С. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОЇ АКТИВНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ЯК ПРОБЛЕМА УПРАВЛІННЯ	152
Губенко І. Я., Шапошнікова В. М. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ МЕДИЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УКРАЇНІ	162
Дендаренко Ю. Ю., Дендаренко В. Ю. МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ГІДРАВЛІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ І ХАРАКТЕРИСТИК ЩІЛИННИХ РОЗПИЛЮВАЧІВ НА ПРИКЛАДІ НАСАДКА ДЛЯ СТВОРЕННЯ РАДІАЛЬНОГО ВОДЯНОГО СТРУМЕНЯ-ЕКРАНА	170
Дулгерова О. М. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ В КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ ТА НС: ФУНКЦІЇ ТА ПРИНЦИПИ	181
Заїка П. І., Дядюшенко О. О., Фірсов С. А. АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОЇ ПОЖЕЖНОЇ ОХОРОНИ В УМОВАХ ПОЛІТИКИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	187
Обрусна С. Ю. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ РЕФОРМ	195
Панімаш Ю. В. ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	207
Процюк Т. Б. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМИ РИЗИКАМИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	214
Спіркіна О. О. ПРОПАГАНДА ЯК ЗАСІБ ВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	221
Черненко О. М., Шевченко О. Т. БЕЗПЕКА ПИТНОГО РЕЖИМУ	228
Чубіна А. С. СУТНІСТЬ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ ЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ	234
Чубіна Т. Д. СУТНІСТЬ ПОНЯТЬ «УПРАВЛІННЯ» І «КЕРІВНИЦТВО» ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ	243

Швиденко А. В., Куліца О. С., Дендаренко В. Ю. РОЗРОБКА «ЕЛЕКТРОННОЇ БАЗИ ВИХІДНИХ ДАНИХ РОЗРОБКИ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ У ПРОЕКТНІЙ ДОКУМЕНТАЦІЇ»	249
---	------------

Секція 3. Стан та проблеми державного регулювання національної економіки

Бразілій Н. М., Чубань В. С. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА НА ОХОРОНУ ПРАЦІ	262
---	------------

Гавриленко В. О. БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ	271
---	------------

Головченко С. І. МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА....	282
---	------------

Кришталь Т. М., Тищенко О. М. МЕХАНІЗМ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ДСНС УКРАЇНИ	291
--	------------

Крот Ю. М., Пастернак Я. П. ОСОБЛИВОСТІ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА НА ОХОРОНУ ПРАЦІ.....	299
--	------------

Куриліна О. В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ЗМІННІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	308
---	------------

Чубін Т. К. ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ: МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИМІРЮВАННЯ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА СВІТОВОМУ РІВНЯХ.....	313
--	------------

Шинкаренко О. М. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ЯК ВАЖЛИВОГО ФАКТОРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	322
---	------------

Секція 4. Місце та роль гуманітарних знань в процесі підготовки фахівців органів державного управління

Вовк Н. П. ПРОБЛЕМА ЕФЕКТИВНОСТІ КОМУНІКАЦІЇ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ	332
--	------------

Демченко С. О., Демченко А. В. АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	338
---	------------

Дмитренко М. Й., Пасинчук К. М. КОМПОНЕНТИ, КРИТЕРІЇ, РІВНІ ТА ПОКАЗНИКИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ.....	347
--	------------

Іванова І. В. ІНШОМОВНА КУЛЬТУРОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	356
--	------------

Кришталь М. А., Снісаренко А. Г., Фомич М. В. ЧЕРКАСЬКА НАУКОВА ШКОЛА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ-РЯТУВАЛЬНИКІВ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	363
--	------------

Мовчан Л. Г., Рум'янцева К. Є. МІСЦЕ І РОЛЬ ГУМАНІТАРНИХ ЗНАНЬ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ І ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	373
Мукомел С. А. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ЯК КОМПОНЕНТА АКМЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	382
Потапенко Л. В. ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ОСОБИСТІСНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД.....	390
Томіленко А. Г. ПІДГОТОВКА КАДРІВ У ГАЛУЗІ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ У 20–30-их РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ	397
Усов Д. В. ТЕОРІЯ РАЦІОНАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ В ДИСКУРСАХ СУСПІЛЬНОЇ УГОДИ	403
Чабак Л. І. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ІНШОМОВНУ ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	411

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ТА КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

*Плужнік О. І., канд. юрид. наук, доцент
Одеський державний університет внутрішніх справ*

26 квітня 2017 року виповнюється 31 рік із дня Чорнобильської трагедії, яка до сьогодні залишається найбільшою техногенною катастрофою за всю історію ядерної енергетики.

26 квітня 1986 року на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС стався вибух, який повністю зруйнував реактор. Ця аварія вважається найбільшою за всю історію ядерної енергетики. Крім того, вона набула великого суспільно-політичного значення для України та українців. Аварія призвела до забруднення значної території України, Білорусі та Росії, а число постраждалих можна визначити лише приблизно. Населення 30-кілометрової зони навколо ЧАЕС внаслідок катастрофи було змушене покинути свої домівки. Розрив зі звичним соціальним середовищем призвів до низки проблем – соціальних, матеріальних і психологічних. Катастрофа на Чорнобильській АЕС сколихнула українське суспільство та мала значний вплив на подальші події, які призвели до падіння Радянського Союзу. Трагедія на ЧАЕС підірвала довіру серед населення й державно-партійної номенклатури УСРР до керівництва СРСР, оскільки атомна електростанція на пряму підпорядковувалася центральним державним органам у Москві. Чорнобильська катастрофа продемонструвала недоліки радянської системи, яка призвела до катастрофи та не змогла ефективно впоратися з її наслідками. Особливе обурення людей викликали спроби радянської влади приховати масштаб трагедії. Реакція суспільства на катастрофу та дії влади активізувала демократичні процеси в УСРР. А в листопаді 1988 року в радянській Україні відбувся перший масовий мітинг із критикою влади в галузі вирішення екологічних проблем, зумовлених катастрофою на АЕС [1].

На підставі викладеного слід визначити, що дослідження сучасного стану правопорушень (злочинів), зокрема правопорушень проти правосуддя від

незаконних посягань в умовах побудови демократичної держави є на сьогодні актуальним, своєчасним і необхідним.

Питання кримінально-правової охорони правосуддя розглядалися у працях Ю. В. Александрова, М. І. Бажанова, Ю. В. Бауліна, В. І. Борисова, І. С. Власова, П. А. Вороб'я, А. В. Галахової, Л. Д. Гаухмана, В. О. Глушкова, М. С. Голоднюка, О. О. Кваші, М. Й. Коржанського, О. М. Костенка, Я. М. Кульберга, О. М. Литвака, Л. В. Лобанової, А. А. Музики, М. І. Мельника, В. О. Навроцького, А. В. Наумова, Ш. С. Рашковської, О. Я. Светлова, В. В. Сташиса, С. А. Тарарухіна, В. Я. Тація, З. А. Тростюк, І. М. Тяжкової, В. І. Тютюгіна, А. П. Тузова, Є. В. Фесенка, В. Д. Філімонова, П. Л. Фріса, М. І. Хавронюка та інших вчених.

До розгляду економічних, правових, організаційно-управлінських та соціально-психологічних аспектів запобігання злочинам проти правосуддя зверталися у своїх дослідженнях: І. М. Даньшин, О. М. Джу́жа, О. Г. Кальман, В. В. Коваленко, О. М. Литвак, О. М. Литвинов, О. А. Мартиненко, І. Б. Медицький, Є. В. Невмержицький, В. Ф. Оболенцев, В. П. Петков, В. М. Попович, В. І. Ша́кун.

Дослідження вчених визначають, що прагнення людини і громадянина жити у безпеці зобов'язує державу вирішати гострі соціально-економічні та політичні проблеми не тільки посиленням відповідальності за вчинення злочинів, а й іншими альтернативними заходами.

Стаття 3 Конституції України наголошує, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека, відповідно визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Правовий порядок, відповідно ст.19 Конституції в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Кожен має право на повагу до його гідності відповідно ст. 28 Основного закону, а 29 стаття наголошує, що кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність [2].

Побудова демократичної, соціальної та правової держави, як підтверджує сучасний досвід розвитку українського суспільства, неможлива без незалежного та неупередженого правосуддя. У даний час в Україні активно здійснюється судова реформа, яка нерозривно пов'язана з пошуками шляхів підвищення ефективності здійснення правосуддя та посилення ролі судової влади в забезпеченні верховенства права у всіх сферах застосування національного законодавства.

Підвищення ефективності та дієвості правосуддя, як визначає Алексеева Н. Ю., є одним із пріоритетних завдань нашої держави, від впровадження яких у судову систему, а також у діяльність органів, що сприяють здійсненню правосуддя, залежатиме дотримання прав і свобод людини в Україні, їх законних інтересів. Важливою складовою здійснення правосуддя в Україні є всебічне, повне та об'єктивне дослідження всіх обставин справи, що відбувається за внутрішнім переконанням особи, яка виступає від імені держави та застосовує до особи, винуватої у вчиненні злочину, заходи державного примусу. Однак відповідна діяльність може бути ускладнена тим, що окремі учасники процесу спотворюють інформацію, відмовляються від виконання своїх процесуальних обов'язків, а також розголошують інформацію про хід досудового розслідування [3, с.1]

Самсін І. правосуддя визначив як справедливість у дії [4]. Як загальне поняття правосуддя розглядається як самостійна галузь державної діяльності, яку

здійснює суд шляхом розгляду і вирішення у судових засіданнях в особливій, встановленій законом, процесуальній формі цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ [5].

Конституція у ст. 124 визначає, що правосуддя в Україні здійснюють виключно суди. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються. Юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір та будь-яке кримінальне обвинувачення. У передбачених законом випадках суди розглядають також інші справи. Законом може бути визначений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору. Народ безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через присяжних. Україна може визнати юрисдикцію Міжнародного кримінального суду на умовах, визначених Римським статутом Міжнародного кримінального суду.

Відповідно ст.127 Конституції правосуддя здійснюють судді. У визначених законом випадках правосуддя здійснюється за участю присяжних. Суддя не може належати до політичних партій, профспілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності, мати представницький мандат, обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької чи творчої. На посаду судді може бути призначений громадянин України, не молодший тридцяти та не старший шістдесяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років, є компетентним, доброчесним та володіє державною мовою. Законом можуть бути передбачені додаткові вимоги для призначення на посаду судді. Для суддів спеціалізованих судів відповідно до закону можуть бути встановлені інші вимоги щодо освіти та стажу професійної діяльності.

Конституційні положення знайшли свій розвиток у Законі України «Про судоустрій і статус суддів», змінах у кримінально-процесуальному законодавстві, інших законах України. Гарантом забезпечення правосуддя від злочинних посягань є Кримінальний кодекс України.

У розділі XVIII Особливої частини Кримінального кодексу України передбачена відповідальність за злочини, які посягають на суспільні відносини, що забезпечують нормальну діяльність у сфері здійснення правосуддя. Під здійсненням правосуддя розуміється діяльність, пов'язана з нормальним функціонуванням не тільки власне судової влади, а й інших органів та осіб, які сприяють діяльності суду щодо здійснення правосуддя і до кола яких належать органи дізнання, досудового слідства, прокуратури, органи виконання судових рішень, вироків, ухвал та постанов, представники адвокатури тощо [6, с. 506].

Кримінально-правовими нормами цього розділу забезпечується охорона від злочинних посягань належної, тобто здійснюваної відповідно до закону, діяльності не лише судової влади, а й органів, які за своїм призначенням сприяють діяльності не тільки суду щодо відправлення правосуддя і до кола яких відносять органи дізнання, досудового слідства, прокуратури, а також установ, які здійснюють виконання винесених судами вироків, ухвал, постанов, інших судових рішень.

Положення цього розділу регламентують також належну діяльність захисників та представників особи з надання правової допомоги при відправленні правосуддя, охороняють від злочинних посягань інших учасників судочинства (свідків, потерпілих, експертів, перекладачів тощо).

Правосуддя може бути ефективним лише за умови додержання законів як самими суддями, так й іншими службовими особами, а також громадянами, які з тих чи інших підстав, передбачених процесуальним законодавством, залучаються до діяльності судів щодо здійснення правосуддя [7, с. 5].

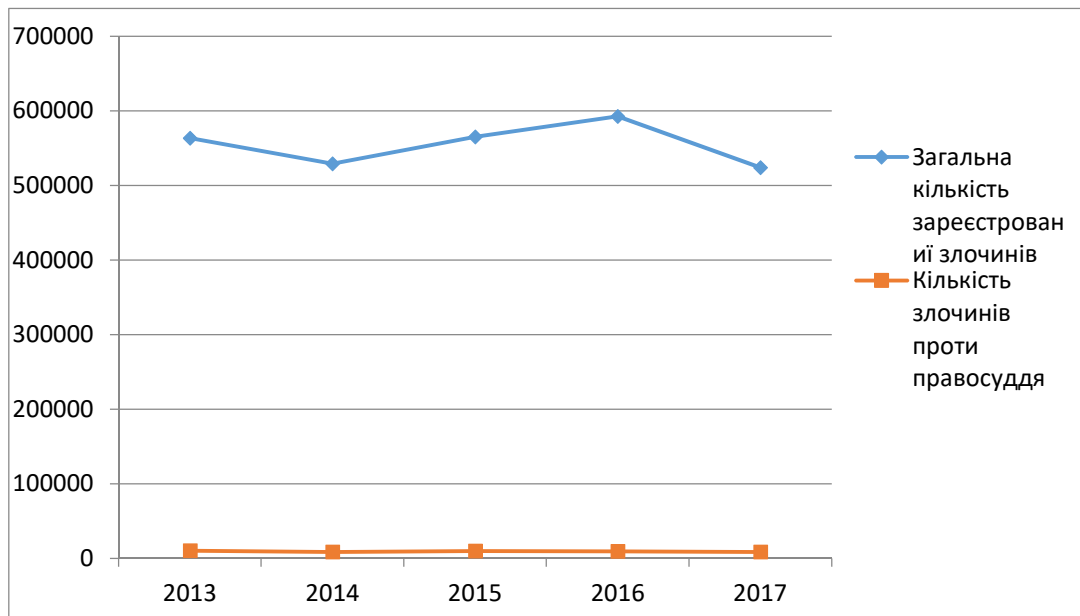
Секція 1. Проблеми нормативно-правового регулювання національної безпеки в Україні

Разом із тим треба зазначити, що у структурі злочинності питома вага злочинів проти правосуддя, які вчиняються в Україні, незначна і у більшості своїй за останні роки складає 1.6 % (див. табл. 1 та Діаграма № 1).

Табл. 1 – Загальні відомості про кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень в Україні

№ п/п		2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
1	Всього обліковано кримінальних правопорушень	563560	529139	565182	592604	523911
2	Обліковано кримінальних правопорушень проти правосуддя	10270	8640	9693	9323	8589
3	Відсоткове відношення кримінальних правопорушень проти правосуддя щодо усіх облікованих правопорушень	1.8 %	1.6%	1.7 %	1.6 %	1.6 %

Діаграма 1 – Співвідношення загальної кількості вчинених правопорушень із облікованими правопорушеннями проти правосуддя

Так, згідно із статистичними даними Генеральної Прокуратури України [15], за 2013 рік по Україні всього обліковано кримінальних правопорушень – 563560, із них проти правосуддя – 10270, що складає 1.8 %; за 2014 рік всього – 529139 кримінальних правопорушень, із них проти правосуддя – 8640, що складає 1.6 %; за 2015 рік – 565182 кримінальних правопорушень, із них проти правосуддя – 9693, що складає – 1.7 %; за 2016 рік – 592604 кримінальних правопорушень, , із них проти правосуддя – 9323, що складає 1.6 %; за 2017 рік – 523911 кримінальних

правопорушень, із них проти правосуддя – 8589, що також складає 1.6 % від загальної кількості злочинів, що вчинюються в Україні.

Вивчаючи показники, слід зауважити, що у 2015, 2016 та 2017 роках показники злочинів проти правосуддя зменшуються, але відсоткове співвідношення у 2016 та 2017 роках залишається на одному рівні, а саме 1.6 %. На нашу думку, незважаючи на те, що відсоток співвідношення скоєння злочинів проти правосуддя є невеликим - злочини зазначеної категорії є злочинами підвищеної суспільної небезпеки. Це визначається тим, що надані злочини (більшість із них) вчиняються службовими особами.

Зокрема, розділ XVIII Особливої частини КК «Злочини проти правосуддя» містить статті 371 – 400¹, які передбачають відповідальність за посягання, що шкодять інтересам правосуддя [17].

Це склади злочинів, що безпосередньо посягають на нормальну діяльність суду по відправленню правосуддя, так і склади злочинів, метою яких є помста або перешкоджання ходу розслідування кримінальних проваджень і виконання судових вироків, ухвал і постанов.

Злочини проти правосуддя – це суспільно небезпечні та протиправні діяння, що посягають на нормальну діяльність судової влади, а також органів і осіб, які забезпечують реалізацію цієї діяльності (органів дізнання, досудового слідства, прокуратури, виконання покарань, захисників, законних представників особи тощо) [8, с. 548].

Під здійсненням правосуддя розуміється діяльність, пов'язана з нормальним функціонуванням не тільки власне судової системи, а й інших органів, установ та уповноважених законом осіб, які сприяють діяльності суду щодо відправлення правосуддя і до кола яких належать органи дізнання, досудового слідства, прокуратури, установи виконання судових рішень, захисники, представники особи по наданню правової допомоги тощо. Злочини проти правосуддя посягають не тільки безпосередньо на нормальну діяльність суду по відправленню правосуддя, а й перешкоджають виконанню функцій тими органами, установами та окремими особами, уповноваженими законом, які сприяють здійсненню судочинства [9, с. 516-517].

З метою ознайомлення, переліку і визначення злочинів проти правосуддя, з метою надання загальної характеристики, пошуку найбільш ефективних заходів протидії злочинності, зокрема злочинам проти правосуддя, доцільно надані злочини класифікувати, тобто поділити на групи.

Під класифікацією злочинів розуміють поділ їх на групи залежно від того чи іншого критерію. Головна мета класифікації – відобразити такі типові об'єктивні ознаки, на підставі яких можна групувати об'єкти класифікацій, визначати їх місце у категоріальному просторі. Водночас сенс класифікації полягає в поглибленні знань про самі об'єкти, бо повніше і глибше дійсна сутність явищ та їх властивостей може проявитися лише у зв'язку, у порівнянні з іншими [10, с. 14–15]. Це дає можливість глибше вивчити явище в цілому, побачити його розвиток і вплив на інші явища. Хоча будь-яка класифікація суб'єктивна, оскільки вона визначається потребами, практичними інтересами людини але вона діє на об'єктивній основі, детермінована об'єктивними властивостями діянь, визнаних злочинами [11, с. 42; 10, с. 14].

У науковій літературі пропонуються різні класифікації злочинів проти правосуддя з огляду на безпосередній (видовий) об'єкт. Зокрема, Джуган М.П. наукова стаття «Класифікація злочинів проти правосуддя» [12, с. 83–86]; Шепітько М.В. наукова стаття «Родовий та видовий об'єкт злочину “завідомо неправдиве показання” (ст. 384 КК України)» [13, с. 254–259]; Мірошніченко С. наукова стаття «Класифікація злочинів проти правосуддя» [14, с. 237–246] та інші.

Секція 1. Проблеми нормативно-правового регулювання національної безпеки в Україні

На нашу думку, більш доцільною є наступна система злочинів проти правосуддя за їх безпосередніми об'єктами, а саме [6, с. 506–507]:

1) *Злочини які посягають на конституційні принципи діяльності органів дізнання, досудового слідства, прокуратури й суду* і до яких належать:

- завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК України);
- притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності (ст. 372 КК України);
- порушення права на захист (ст. 374 КК України);
- постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови (ст. 375 КК України).
- втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК України);
- незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду (ст. 376-1 КК України);
- втручання в діяльність захисника чи представника особи (ст. 397 КК України);
- представництво в суді без повноважень (ст. 400-1 КК України).

2) *Злочини, які посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, власність суддів, народних засідателів, присяжних та інших учасників судочинства:*

- посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя (ст. 379 КК України);
- посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги (ст. 400 КК України);
- погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного (ст. 377 КК України);
- погроза або насильство щодо захисника чи представника особи (ст. 398 КК України);

– умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного (ст. 378 КК України);

– умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи (ст. 399 КК України).

3) *Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують одержання достовірних доказів та істинних висновків у справі:*

- примушування давати показання (ст. 373 КК України);
- завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину (ст. 383 КК України);
- введення в оману суду або іншого уповноваженого органу (ст. 384 КК України);

– відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків (ст. 385 КК України);

– перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку (ст. 386 КК України).

4) *Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують своєчасне розкриття та припинення злочинних посягань:*

- невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист (ст. 380 КК України);
- розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист (ст. 381 КК України);
- розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування (ст. 387 КК України);

- приховування злочину (ст. 396 КК України).
- порушення правил адміністративного нагляду (ст. 395 КК України).

5) Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують належне виконання рішень, вироків, ухвал, постанов суду і призначеного покарання:

- невиконання судового рішення (ст. 382 КК України);
- незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації (ст. 388 КК України);
- ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі (ст. 389 КК України);
- умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості (ст. 389 -1 КК України);
- ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі (ст. 390 КК України);
- злісна непокора вимогам адміністрації установи виконання покарань (ст. 391 КК України);
- дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань (ст. 392 КК України);
- втеча з місця позбавлення волі або з-під варти (ст. 393 КК України);
- втеча із спеціалізованого лікувального закладу (ст. 394 КК України).

Визначив класифікацію злочинів проти правосуддя нами продемонстровано різноманітність юридичної природи наданих злочинів. Розгляд, вивчення, аналіз та наукова класифікація злочинів проти правосуддя досліджується нами з метою отримання знань про природу наданих злочинів так і для більш глибокого визначення основних напрямів протидії та запобігання як злочинності в цілому, так злочинам проти правосуддя конкретно.

Так, у 2013 році обліковано 10270 кримінальних правопорушень проти правосуддя; у 2014 році 8640 правопорушень; у 2015 році обліковано 9693 правопорушень; у 2016 році обліковано 9323 правопорушення; у 2017 році обліковано 8589 правопорушень. Вивчаючи динаміку облікованих правопорушень слід зробити наступні висновки, що у порівнянні із 2013 роком (2013 рік узято за базу) облік правопорушень проти правосуддя зменшується відповідно у 2014 році на 1630 правопорушень (що складає - 15.9 %); у 2015 році на 577 правопорушень (що складає - 5.6 %); у 2016 році на 947 правопорушень (що складає - 9.2 %); у 2017 році зменшується на 1681 правопорушення проти правосуддя (що складає - 16.4 %) (див. табл. 2).

Табл. 2 – Динаміка облікованих кримінальних правопорушень проти правосуддя у порівнянні

№ п/п		2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
1	Обліковано кримінальних правопорушень проти правосуддя	10270	8640	9693	9323	8589
2	Динаміка облікованих кримінальних правопорушень проти правосуддя у порівнянні		-1630	- 577	- 947	- 1681

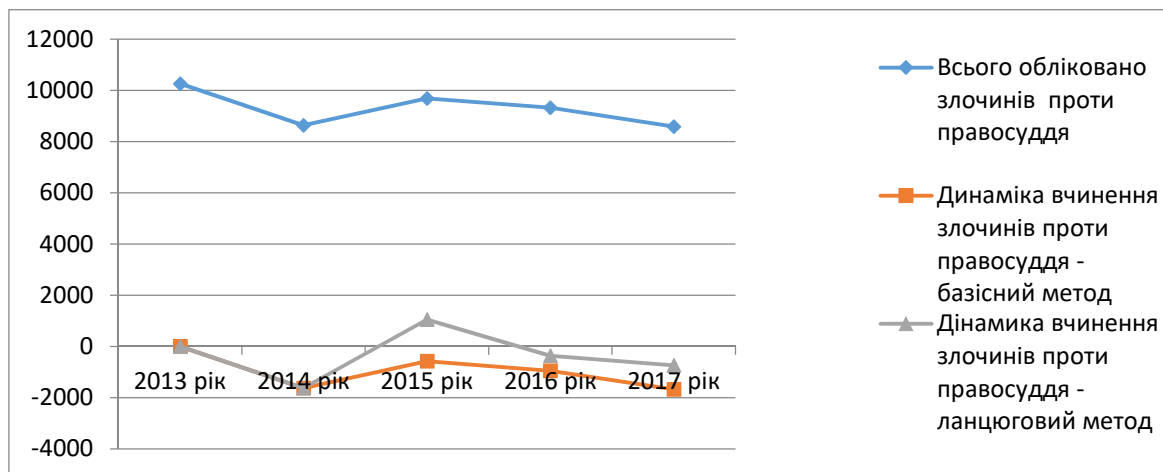
	із 2013 роком абсолютних показників (За базу узято 2013 рік)					
3	Динаміка облікованих кримінальних правопорушень проти правосуддя у порівнянні із 2013 роком у відсотковому визначенні (За базу узято 2013 рік)		- 15.9 %	- 5.6 %	- 9.2 %	- 16.4 %
4	Динаміка облікованих кримінальних правопорушень проти правосуддя у порівнянні із попереднім роком у абсолютних показниках		-1630	+1053	-370	- 734
5	Динаміка облікованих кримінальних правопорушень проти правосуддя у порівнянні із попереднім роком у відсотковому визначенні		-15.9 %	+12.2 %	- 3.8 %	- 4 %

Якщо облік правопорушень проти правосуддя розглянути у порівнянні із *попереднім* роком (ланцюговий метод обліку), то характеристика показників буде виглядати по іншому. Це наглядно демонструє діаграма (див. Діаграма 2) та показники у таблиці (див. табл. 2, строки 4 та 5).

Так, облік правопорушень проти правосуддя у порівнянні із 2013 роком у 2014 році зменшується на 1630 правопорушень (що складає – 15.9 %); у 2015 році збільшується на 1053 правопорушень (що складає +12.2 %); у 2016 році зменшується на 370 правопорушень (що складає – 3.8 %); у 2017 році зменшується на 734 правопорушення проти правосуддя у порівнянні із 2016 роком (що складає – 4 %) (див. табл. 2).

У першому випадку динаміка показників показує на зменшення правопорушень проти правосуддя за 2013–2017 роки, де найбільше зменшення у 2017 році на – 16.4 %.

Діаграма 2 – Динаміка правопорушень проти правосуддя за 2013–2017 роки

Якщо розглянути динаміку вчинення правопорушень за останні п'ять років за ланцюговим методом (у другому випадку), то характеристика буде декілька іншою.

Зокрема, у 2014 році йде зменшення на 1630 правопорушень, що складає зменшення на 15,9 %, а у 2015 році йде збільшення на 1053 правопорушення, що складає на 12,2% правопорушень більше; у 2016 році зменшення на 370 правопорушень, що складає зменшення на 3,8 %; і відповідно у 2017 році у порівнянні із 2016 зменшення на 734 правопорушення, що є на 4 % менше. По показникам видно, що найбільше зменшення на 15,9 % припадає на 2014 рік, а у 2015 році на 12,2 % збільшення правопорушень. Відповідно показникам за ланцюговим методом повільне зменшення правопорушень за 2016 і 2017 рік на 3,8% та 4 % (див. табл. 2; Діаграма 2).

На підставі вищевикладеного, нами зроблено наступні висновки: Судова влада в Україні відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними законом. Судову владу реалізують судді та, у визначених законом випадках, присяжні шляхом здійснення правосуддя у рамках відповідних судових процедур. Суд, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечує кожному право на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Суди України утворюють єдину систему [16].

Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя передбачені у розділі XVIII Особливої частини Кримінального кодексу України статті 371 - 400¹ КК [17].

У зв'язку із тим, що кодекс передбачає різні за своїм характером злочини проти правосуддя, на наш погляд, доцільно їх класифікувати за безпосереднім (видовим) об'єктом, зокрема: 1) Злочини які посягають на конституційні принципи діяльності органів дізнання, досудового слідства, прокуратури й суду; 2) Злочини, які посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, власність суддів, народних засідателів, присяжних та інших учасників судочинства; 3) Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують одержання достовірних доказів та істинних висновків у справ; 4) Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують своєчасне розкриття та припинення злочинних посягань; 5) Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують належне виконання рішень, вироків, ухвал, постанов суду і призначеного покарання. Класифікація (групування) злочинів проти правосуддя продемонструвало різноманітність юридичної природи наданих злочинів.

Треба зазначити, що у структурі злочинності питома вага злочинів проти правосуддя, які вчиняються в Україні за 2013 – 2017 роки, незначна і у більшості своїй за останні роки складає 1.6 %.

Вивчаючи динаміку облікованих правопорушень зроблено висновки, що у порівняння із 2013 роком (базова динаміка) облік правопорушень проти правосуддя *зменшується* відповідно у 2014 році на 1630 правопорушень (що складає – 15.9 %); у 2015 році на 577 правопорушень (що складає – 5.6 %); у 2016 році на 947 правопорушень (що складає – 9.2 %); у 2017 році зменшується на 1681 правопорушення проти правосуддя (що складає – 16.4 %).

Динаміка вчинення правопорушень за 2013 – 2017 роки (ланцюгова динаміка) показує, що у 2014 році йде зменшення на 1630 правопорушень, що складає зменшення на 15.9 %, а у 2015 році йде *збільшення* на 1053 правопорушення, що складає на 12,2 % правопорушень більше; у 2016 році зменшення на 370 правопорушень, що складає зменшення на 3.8 %; і відповідно у 2017 році у порівнянні із 2016 зменшення на 734 правопорушення, що є на 4 % менше.

Хоча обидва метода порівняння показників правопорушень проти правосуддя за 2013 – 2017 роки між собою декілька відрізняються, потрібно зазначити, що загальна характеристика динаміки є позитивною, тобто за останні п'ять років визначається зменшення обліку злочинності правопорушень проти правосуддя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Соціальний вимір техногенної катастрофи: Чорнобильська проблема в українському суспільстві : Ресурсний центр ГУРТ. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://gurt.org.ua/articles/32191/1/1>.

2. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30 – Ст.141. Із змінами від 30.09.2016 р. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

3. Алексєєва Н.Ю. Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них : автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Алексєєва Наталія Юнівна. – Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України. Львів, 2017. – 21 с.

4. Самсін І., Урядовий кур'єр. – 15.12.2011. – № 234.

5. Правосуддя. Вікіпедія. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B4%D1%8F>.

6. Кримінальне право України: Особлива частина [Текст] : підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.] ; [за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація]. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010 – 608 с.

7. Злочини проти правосуддя: навч. посіб. за заг. ред. проф. В.І. Борисова, проф. В.І. Тютюгіна. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2011. – 155 с.

8. Сучасне кримінальне право України: Курс лекцій /А.В. Савченко, В.В. Кузнецов, О.Ф. Штанько – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005. – 640 с.

9. Кримінальне право України: Особлива частина: Підручник / Ю.В. Александров, О.О. Дудоров, В.А. Клименко та ін.; За ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. – . К.: Юридична думка, 2004. – 656 с.

10. Кривоченко Л.Н. Классификация преступлений. – Х.: Вища шк., 1983. – С. 129 с.

11. Ігнатов О.М. Насильницькі злочини, що вчиняються працівниками органів внутрішніх справ України: кримінологічна характеристика, детермінація та попередження: Монографія. – Х.: ТОВ «Вид-во «Формат Плюс», 2008. - 296 с.

12. Джуган М. П. Класифікація злочинів проти правосуддя // Вісн. Одеського ін-ту внутр. справ. – Одеса: Одес. юрид. ін-т НУВС, 2004. – № 1. – С. 83-86.

13. Шепітько М.В. Родовий та видовий об'єкт злочину “завідомо неправдиве показання” (ст. 384 КК України) // Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. праць. – Х.: Право, 2010. – Вип. 20. – С. 254-259 та ін.).

14. Мірошніченко С. Класифікація злочинів проти правосуддя. Питання боротьби зі злочинністю. Вісник, 2012. № 2 [69] . – С. 237-246.

15. Forma_1. Загальні відомості про кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень в Україні за 2013-2017 роки. Генеральна прокуратура України. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.

16. Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII в ред. від 15.12.2017 р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 31, ст.545).

17. Кримінальний кодекс України, прийнятий сьомою сесією Верховної Ради України 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 25 – 26. – ст.131. (з змінами); Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.